

momentum
wheels for humanity

Оновлення та зміни в законодавстві з питань інвалідності

(ухвалені акти та оприлюднені новини
протягом липня-серпня 2026 року)

26 серпня 2026 року

Серпневі виступи Президента: вектори соціальної політики

У серпні 2026 року Президент України окреслив ключові вектори політики щодо ветеранів і осіб з інвалідністю — у зверненні до учасників IX Міжнародного ветеранського форуму (22 серпня) та у виступі з нагоди 35-ї річниці відновлення незалежності України (24 серпня). Заявлені пріоритети:

- перегляд законодавства — відмова від застарілого сприйняття ветеранів виключно як «пільговиків»; анонсовано розробку сучасного профільного Ветеранського кодексу;
- «політика героїв» — ветеран є активом держави та основою суспільного устрою, а соціальна підтримка має бути системною і не разовою допомогою;
- дієвість інституцій — робота з ветеранами та їхніми родинами будується на чітких даних і посилюється на рівні місцевих громад;
- стійкість і шана — підтримка полонених, захисників і родин полеглих Героїв залишається абсолютним пріоритетом.

Укази та
розпоряд-
ження
Президента

Державні стипендії чемпіонам і призерам ігор

Указом Президента України від 20 серпня 2026 року № 743/2026 призначено державні стипендії 11 чемпіонам і призерам Олімпійських, Паралімпійських та Дефлімпійських ігор.

Ключові параметри:

- розмір — від трьох до чотирьох прожиткових мінімумів для працездатних осіб залежно від спортивного результату;
- чотири прожиткові мінімуми — чемпіонам Паралімпійських і Дефлімпійських ігор;
- три з половиною прожиткові мінімуми — срібним призерам, зокрема з дефлімпійських лижних перегонів;

Указ підтверджує курс на рівне відзначення досягнень у паралімпійському та дефлімпійському спорті нарівні з олімпійським.

**Укази та
розпоряд-
ження
Президента**

Закон № 4954-IX: медична допомога та протезування

19 серпня 2026 року Верховна Рада прийняла в цілому Закон України № 4954-IX (законопроект № 13704-д) щодо забезпечення права військовослужбовців, ветеранів і осіб, звільнених з полону, на належну медичну допомогу, реабілітацію та протезування. Що змінюється для людей:

**Акти та
проекти
актів
Верховної
Ради
України**

- повне збереження грошового забезпечення на час лікування та реабілітації, у тому числі за кордоном;
- лікування і реабілітація в повному обсязі за кошти державного бюджету, покращене харчування в закладах усіх форм власності;
- продовження реабілітації у довготривалому реабілітаційному періоді за потреби;
- право оскаржити постанову військово-лікарської комісії в судовому порядку;
- право вільного вибору протезиста та суб'єкта господарювання, що надає послуги з протезування та ортезування;
- доручення Уряду: програма «Врятуй Кінцівку» на 2026–2030 роки та розгляд питання про орган контролю якості протезування.

Закон № 14191: підтримка сімей з особами з інвалідністю

19 серпня 2026 року Верховна Рада України 331 голосом ухвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо формування комплексної державної підтримки та підвищення соціальних гарантій для сімей з особами з інвалідністю» (реєстр. № 14191). Ключові новели:

**Акти та
проекти
актів
Верховної
Ради
України**

- допомога визначатиметься від базової величини – встановлюється щороку законом про Державний бюджет з 2027 року і не може бути меншою за 4 000 гривень;
- збільшуються розміри допомоги: діти з інвалідністю до 18 років та особи з інвалідністю з дитинства I групи – 200%, II групи – 100%, III групи – 75%;
- запроваджується на рівні закону комбінована соціальна послуга раннього втручання для сімей з дітьми від народження до 4 років;
- запроваджується фінансування деяких базових послуг з державного бюджету протягом п'яти років з 1 січня 2027 року (супровід під час інклюзивного навчання, комплексний розвиток і догляд, тимчасовий відпочинок для батьків).

Тут присутня адвокація НАІУ.

Законопроект № 15397: безпека громадян та укриття

19 серпня 2026 року Верховна Рада прийняла за основу законопроект № 15397 щодо заходів із забезпечення безпеки громадян в умовах особливого періоду.

Основні положення:

Акти та
проекти
актів
Верховної
Ради
України	• підхід «до найближчого укриття — не довше 10 хвилин» під час розміщення сховищ;• обов'язкові періодичні перевірки захисних споруд, споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів;• обмеження використання захисних споруд не за призначенням;• розширення мережі швидкоспоруджуваних (модульних) укриттів;• обладнання захисних споруд системами відеоспостереження на період воєнного стану.

Позиція НАІУ до другого читання: прямо закріпити вимоги безбар'єрності захисних споруд, передбачити розумне пристосування або альтернативне доступне укриття там, де безбар'єрність технічно неможлива.

Законопроекти № 15433 і № 15434: компенсація вартості автомобіля

У липні 2026 року зареєстровано пакет законопроектів, які пропонують перейти від безоплатної видачі автомобілів до часткової грошової компенсації вартості самостійно придбаного авто для осіб з інвалідністю внаслідок війни.

Що пропонується:

- максимальний розмір компенсації — до 120 000 гривень;
- поетапне запровадження: перший етап — ветерани з I групою інвалідності внаслідок війни, далі програма поширюється на II групу;
- законопроект № 15433-1 пропонує ширше коло одержувачів, зокрема осіб з інвалідністю III групи;
- законопроектом № 15434 передбачено 120 000,0 тис. грн у державному бюджеті на 2026 рік;
- після ухвалення Кабінет Міністрів має визначити перелік документів, порядок подання заяв і додаткові умови.

На думку авторів чинна модель втратила ефективність через багаторічні черги, складні процедури та обмежений вибір транспортного засобу.

**Акти та
проекти
актів
Верховної
Ради
України**

Законопроект № 15403: штраф за незаконне використання знака «Особа з інвалідністю»

Зареєстровано пакет законопроектів, які пропонують запровадити штраф за незаконне використання розпізнавального знака «Особа з інвалідністю» та неправомірне зайняття місць для паркування.

**Акти та
проекти
актів**

Ключові параметри ініціативи:

- запропонований розмір штрафу — 5 100 гривень;

**Верховної
Ради**

- мета — захистити реальну можливість осіб з інвалідністю скористатися спеціально відведеними місцями для паркування;

України

- проблема, на яку реагує ініціатива: знак часто використовують особи, які не мають на це права, через що місця фактично недоступні.

Є декілька альтернативних законопроектів.

Тут присутня адвокація НАІУ.

Законопроект № 15509: знижка на проїзд для осіб з інвалідністю внаслідок війни цілий рік

**Акти та
проекти
актів
Верховної
Ради
України**

Законопроектом № 15509 пропонується скасувати сезонне обмеження на 50-відсоткову знижку вартості проїзду міжміським транспортом для осіб з інвалідністю. Зараз вони можуть їздити міжміським транспортом за половину вартості без обмеження кількості поїздок лише з 1 жовтня до 15 травня, а з 16 травня до 30 вересня така пільга не діє.

Суть проблеми:

- чинна пільга діє лише протягом визначеного періоду року;
- поїздки на лікування, реабілітацію, до закладів освіти та в справах не залежать від сезону;
- сезонне обмеження фактично перетворює постійну потребу на періодичну пільгу.

У разі ухвалення відповідного закону право на 50-відсоткову знижку діятиме цілорічно, що усуває штучний сезонний бар'єр її надання.

Тут присутня адвокація НАІУ.

Проект Закону про засади державної політики формування безбар'єрного суспільства

17 серпня 2026 року Міністерство з відновлення, інфраструктури та транспорту України розіслало центральним органам виконавчої влади доопрацьований проект Закону України «Про основні засади державної політики формування безбар'єрного суспільства в Україні».

Параметри документа:

- 25 статей у п'яти розділах; зміни до 23 чинних законів України;
- шість напрямів безбар'єрності: фізична, інформаційна, цифрова, економічна, освітня, суспільна та громадянська;
- Фонд безбар'єрності як бюджетна установа з грантовою підтримкою на конкурсних засадах;
- квоти доступного рухомого складу на автобусних маршрутах: 20% з 01.01.2028, 30% з 01.01.2030, 50% з 01.01.2035;
- 100% дотримання вимог безбар'єрності для об'єктів, що фінансуються за публічні кошти або кошти міжнародних донорів;
- набрання чинності — через шість місяців з дня опублікування.

**Акти та
проекти
актів
Верховної
Ради
України**

Постанова № 966: експериментальний проєкт з організації надання соціальних послуг стаціонарного догляду та підтриманого проживання за принципом «гроші ходять за людиною»

**Акти та
проєкти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

Постановою Кабінету Міністрів України від 22 липня 2026 року № 966 запроваджено реалізацію експериментального проєкту з організації надання соціальних послуг стаціонарного догляду та підтриманого проживання за принципом «гроші ходять за людиною» особам похилого віку та особам з інвалідністю з числа внутрішньо переміщених осіб.

Ключові цифри та строки:

- близько 3 000 осіб мають отримати послугу підтриманого проживання у 2026 році;
- 91 надавач соціальних послуг уже бере участь у проєкті;
- з серпня 2024 року укладено договори з 675 отримувачами послуг;
- експериментальний проєкт триватиме до 7 серпня 2028 року.

Тут присутня адвокація НАІУ.

Постанова № 1003 від 06.08.2026: два міністерства

Постановою Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2026 року № 1003 затверджено положення про Мінрегіон та Мінрозвитку та розмежовано їх повноваження.

Міністерство у справах громад, територій та внутрішньо переміщених осіб України (Мінрегіон) є центральним органом виконавчої влади, уповноваженим формувати та реалізовувати державну політику у сфері створення безбар'єрного простору та технічного регулювання у будівництві. До його повноважень належать визначення пріоритетів і здійснення заходів із забезпечення безбар'єрності, створення безперешкодного життєвого середовища для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, а також визначення за участю громадських об'єднань осіб з інвалідністю типів об'єктів, що підлягають моніторингу та оцінці їх безбар'єрності.

Водночас Положення про **Міністерство з відновлення, інфраструктури та транспорту України (Мінрозвитку)** не передбачає повноважень у сфері безбар'єрності та доступності.

**Акти та
проекти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

Постанова № 1021: асистент у професійній освіті

Постановою Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2026 року № 1021 внесено зміни з питань професійної освіти. Ключова новела — запровадження фігури асистента здобувача професійної освіти.

Раніше супровід здобувачів освіти з особливими освітніми потребами могли здійснювати батьки або інші законні представники чи уповноважені ними особи, соціальні працівники (робітники), волонтери.

Після затвердження відповідної постанови до цього переліку додано асистентів здобувачів професійної освіти.

Тут присутня адвокація НАІУ.

**Акти та
проекти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

Постанова № 1023: евакуація вразливих категорій

Постановою Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2026 року № 1023 внесено зміни до Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій. Обидві норми є новими – раніше вони були відсутні.

Нова норма 1 – часткова евакуація:

- обов'язкова евакуація може бути загальною (для всіх категорій населення) або частковою – для окремих категорій, які за віком чи станом здоров'я не здатні самостійно вжити заходів до збереження свого життя або здоров'я, у тому числі дітей, осіб з інвалідністю, осіб похилого віку;
- рішення ухвалюють обласні, Київська міська держадміністрації (військові адміністрації).

Нова норма 2 – спеціалізовані евакуаційні групи:

- проводять пошук і вивезення вразливих категорій населення (осіб з інвалідністю, людей похилого віку, дітей та інших) на територіях, де евакуація силами місцевих органів неможлива через загрозу життю та здоров'ю населення і персоналу.

**Акти та
проекти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

Постанова № 1047: норматив працевлаштування і бойові дії

Постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2026 року № 1047 внесено зміну до переліку штатних одиниць, що відносяться до робіт і професій з важкими, шкідливими чи небезпечними умовами праці та не включаються до середньооблікової кількості осіб штатного облікового складу під час розрахунку нормативу робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю.

Що змінюється:

- до переліку включено штатні одиниці на посадах, пов'язаних із виконанням трудових або службових обов'язків безпосередньо на територіях активних бойових дій;
- роботодавці на таких територіях фактично звільняються від сплати внеску за відповідні штатні одиниці;
- правила діють протягом воєнного стану та ще три місяці після його завершення.

Чинний норматив: одне робоче місце — для роботодавців із 8 до 25 працівників; 4% середньооблікової кількості — для роботодавців із понад 25 працівниками.

Тут присутня адвокація НАІУ.

**Акти та
проекти
актів
Кабінету
Міністрів
України**

Наказ МОЗ № 784: умови складання ЄДКІ для здобувачів освіти з ООП

**Акти та
проекти
актів
міністерств
та інших
ЦОВВ**

МОЗ наказом від 11.06.2026 № 784 оновило правила проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ) і передбачило умови для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

Значення новели:

- здобувачі медичної освіти з порушеннями зору, слуху, мобільності або іншими особливими освітніми потребами отримують можливість скласти іспит в умовах, адаптованих до їхніх потреб;
- це усуває бар'єр, за якого людина, здатна виконувати професійні обов'язки, не могла підтвердити кваліфікацію через формат перевірки;
- крок відповідає принципу розумного пристосування, закріпленому статтею 2 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю.

Наказ МОЗ № 899: зміна статусу профільного інституту

**Акти та
проекти
актів
міністерств
та інших
ЦОВВ**

МОЗ наказом від 01.07.2026 № 899 змінило організаційне оформлення установи, яка бере участь у новій системі оцінювання функціонування особи.

Суть зміни:

- Державна установа «Український державний науково-дослідний інститут медико-соціальних проблем інвалідності Міністерства охорони здоров'я України» перейменована у Державне некомерційне товариство «Інститут оцінювання функціонування»;
- зміна набрала чинності 1 липня 2026 року.

Наказ МОЗ № 1063: заклади реабілітації при ампутаціях

МОЗ наказом від 31.07.2026 № 1063 виклало в новій редакції перелік закладів охорони здоров'я, у яких надається реабілітаційна допомога при ампутаціях особам зі складу сил оборони та сил безпеки.

Мета та зміст:

- удосконалення маршрутизації постраждалих від збройної агресії;
- забезпечення спеціалізованої допомоги саме в закладах, які мають відповідний досвід і спроможність;
- оновлення переліку відповідно до фактичної готовності закладів.

Для пацієнта це означає, що зменшується ризик потрапити до закладу, який не має необхідної мультидисциплінарної команди або досвіду роботи з ампутаціями. Для людини після ампутації правильний заклад на першому етапі часто визначає весь подальший результат протезування.

**Акти та
проекти
актів
міністерств
та інших
ЦОВВ**

МОН: асистент студента в професійних коледжах

МОН наказом від 29.04.2026 № 704 затвердило Положення про асистента для студентів з особливими освітніми потребами у професійних коледжах.

**Акти та
проекти
актів
міністерств
та інших
ЦОВВ**

Що врегульовано:

- статус асистента здобувача професійної освіти;
- коло осіб, які можуть виконувати цю роль, — батьки, інші законні представники, уповноважена ними особа або соціальний робітник;
- організаційні умови супроводу під час освітнього процесу.

Зв'язок із урядовим рішенням: Положення узгоджується з постановою Кабінету Міністрів України від 13.08.2026 № 1021, якою асистента здобувача професійної освіти включено до переліку осіб, що можуть здійснювати супровід.

Тут присутня адвокація НАІУ.

Посвідчення одержувача державної соціальної допомоги

**Новини,
події та
адвокація**

Особам, яким призначено державну соціальну допомогу відповідно до Законів України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» і «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю», видаються відповідні посвідчення. Порядок оформлення, виготовлення та видачі посвідчень затверджено постановою правління Пенсійного фонду України від 20.03.2026 № 12-1;

Для отримання посвідчення необхідно подати [заяву на виготовлення посвідчення одержувача державної соціальної допомоги](#). Подати заяву можна:

особисто до територіального органу Пенсійного фонду України незалежно від зареєстрованого / задекларованого місця проживання (перебування) заявника (перелік сервісних центрів головних управлінь Пенсійного фонду України розміщено на інформаційній сторінці вебпорталу Пенсійного фонду України у розділі “Контакти”);

через вебпортал електронних послуг Пенсійного фонду України з використанням кваліфікованого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису (після реалізації технічної можливості).

Посвідчення є документом, який підтверджує право на пільги та послуги.

Тут присутня адвокати НАІУ.

НБУ змінив правила видачі банківських карток

Національний банк України змінив правила видачі банківських карток після публічного розголосу випадку, коли ветеран без обох рук не міг отримати картку через неможливість поставити підпис.

Відповідні зміни до Положення про здійснення банками фінансового моніторингу враховують потреби клієнтів та сприятимуть поглибленню фінансової інклюзії.

Зокрема, Національний банк визначив такі особливості порядку ідентифікації та верифікації клієнта:

під час верифікації надання можливості пред'явити оригінал документа третьою особою (супроводжуюча чи довірена особа) або за допомогою працівника банку, який здійснює верифікацію, якщо клієнт не може його пред'явити самостійно;

згода клієнта на проведення фотофіксації може бути засвідчена з використанням аудіо / відеозапису в разі неможливості засвідчити її власноручним або електронним підписом.

**Новини,
події та
адвокація**

Цифрова доступність державних сайтів

Центр розвитку компетенцій з вебдоступності пропонує державним органам перевірку цифрової доступності їхніх сайтів та надання рекомендацій щодо усунення виявлених бар'єрів.

Чому це важливо:

- офіційний сайт часто є єдиним каналом отримання інформації про послуги, пільги та процедури;
- недоступний сайт означає, що людина з порушенням зору або когнітивними порушеннями фактично позбавлена доступу до публічної інформації;
- проект Закону про безбар'єрне суспільство передбачає обов'язок цифрової доступності офіційних вебсайтів розпорядників інформації.

Практична рекомендація громадським організаціям: скористатися послугою перевірки для сайтів органів місцевого самоврядування своєї громади та подати результати як підставу для звернення.

**Новини,
події та
адвокація**

Адвокація НАІУ: портативні зарядні станції

НАІУ продовжує ініціювати прискорення забезпечення сімей, які виховують дітей з інвалідністю, портативними зарядними станціями та джерелами живлення. Для цього надіслано звернення до Омбудсмана. Згідно з відповіді його секретаріату – розпочато вивчення відповідної ситуації.

Новини, події та адвокація

Як влаштований механізм:

- правова підстава — постанова Кабінету Міністрів України від 28.01.2026 № 107 про зміни до Порядку використання коштів державного фонду декарбонізації та енергоефективної трансформації;
- одержувач коштів і закупівельник — АТ «Фонд декарбонізації України»;
- заяви приймали сервісні центри Пенсійного фонду України, списки формує ПФУ;
- обладнання — портативні зарядні станції орієнтовною ємністю 2 кВт·год.

Головна проблема: бюджетний ресурс 2026 року дав змогу закупити близько 10 тис. станцій, тоді як потреба перевищує 25 тис. дітей — покрито менш як 40%. Для дитини, життя якої залежить від апарата штучної вентиляції легень або концентратора кисню, відключення електроенергії є питанням виживання.

Реабілітація у ПМГ-2026: бюджет і мережа

Бюджет реабілітації на 2026 рік у Програмі медичних гарантій становить 7,8 млрд гривень.

Структура фінансування:

- 5,1 млрд грн — стаціонарна реабілітація (+14% до 2025 року);
- 2,4 млрд грн — амбулаторна реабілітація дорослих і дітей (+11% до 2025 року);
- 0,3 млрд грн — реабілітація немовлят та дітей перших трьох років життя.

Мережа надавачів:

- зростання з 420 закладів у 2023 році до 574 закладів у 2026 році;
- 528 закладів законтрактовано на амбулаторну допомогу;
- 373 заклади законтрактовано на стаціонарну допомогу.

Обсяг наданих реабілітаційних послуг у 2025 році:

- амбулаторний пакет — 275 950 послуг;
- стаціонарний пакет — 226 636 послуг;
- середня тривалість стаціонарного циклу — 16,2 дня;
- середня кількість циклів на одного пацієнта — 1,33;
- частка складних випадків (категорії CP4 та CP3) — 72,5% у 2025 р. проти близько 74% у 2024 р.

Новини,
події та
адвокація

Перевірки інвалідності прокурорів: цифри

За інформацією Офісу Генерального прокурора, наданою на запит медіа, проведено перевірки 437 прокурорів з інвалідністю.

Результати перевірок:

- у 121 особи діагноз підтвердився повністю;
- у 207 випадках інвалідність скасовано;
- у 109 випадках змінено групу інвалідності або строки її встановлення;

Загальна кількість прокурорів з інвалідністю зменшилася з 523 у 2025 році до 337 станом на серпень 2026 року.

**Новини,
події та
адвокація**

Дякуємо за увагу!

Rehab4U_PR@momentum4humanity.org

Ми у соціальних мережах

Ця презентація стала можливою завдяки щедрій підтримці, наданій Урядом Сполучених Штатів Америки. Зміст є відповідальністю Моментум Вілз фор Хьюменіті та не обов'язково відображає погляди Уряду Сполучених Штатів Америки.